

Tv Hoppet med stort H. Patrik Sjöberg klarar 2,42 på Stadion i juni 1987 och sätter nytt världsrekord./Pressens Bild

Styvpappan, tränaren och den evige följeslagaren Viljo Nousiainen var oerhört viktig i Sjöbergs utveckling till världshoppare./Pressens Bild

Kontroversiell supertalang

Av Jonas Hedman, Borlänge

Platsen är Stockholms Stadion en varm sommarkväll i slutet av juni 1987. Klockan är strax efter halv tio på kvällen och alla grenar utom en – herrarnas höjd – är avslutade. Det är endast en tävlande kvar i höjdtävlingen och åskådarna i den fullsatta arenan riktar all uppmärksamhet mot Valhallavägskurvan där det hela ska avgöras. En lång blond svensk står ute på löparbanan och koncentrerar sig medan publiken taktfast applåderar. Så slår han ihop båda händerna, tar några korta, snabba steg och sätter av mot ribban. Han har ...

När Patrik Sjöberg på en presskonferens i New York den 22 mars 1999 förklarade att höjdhopparkarriären definitivt var över kunde han se tillbaka på en 16 år lång vistelse i den översta världseliten. En prestation som saknar motsvarighet i svensk friidrottshistoria. Just det faktum att han höll sig på toppen så länge – från 1982 till 1997 – och under den tiden tog sig upp på den olympiska prispallen tre gånger – är väl det kanske mest unika med Patrik.

1996 gjorde Idrottsboken en ranking av Sveriges 50 bästa friidrottare genom tiderna och den toppade Patrik före legendariska namn som Anders Gärderud, Gunder Hägg och Eric Lemming. Något som visar klass.

Det var i mitten av 80-talet som internationella friidrottsförbundet (IAAF) startade GP-cirkusen och införde prispengar. Patrik Sjöberg blev vårt första friidrottsproffs. Att jämföra med till exempel Gunder Hägg som diskvalificerades på livstid för att ha tagit emot pengar "under bordet".

Det var också under 80-talet som friidrotten verkligen globaliserades och fler och fler nationer tog plats i världseliten vilket gjorde att konkurrensen hårdnade betydligt. Mot bakgrund av det framstår Patriks tre OS-medaljer, och det faktum att han rankades bland världens tio bästa höjdhoppare tolv år av tretton, som en oerhörd prestation. I den sistnämnda rankingen ingick en obruten svit på tio år på 10-i-topp-listan!

Toppåret 1987

Patrik rankades som världens bästa höjdhoppare 1985 och 1987 och det sistnämnda året kom också att bli hans bästa i karriären. Efter världsrekord inomhus med 2,41 i grekiska Pireus i februari följde världsrekord på Stockholms Stadion i juni (2,42) och i slutet av augusti seger vid VM i Rom på 2,38. Det året hade han ett snitt på 2,384 i sina tio bästa tävlingar! Världsrekordet på Stockholms Stadion inför fullsatta läktare framstår som den kanske största händelsen i karriären – framförallt uppmärksamhetsmässigt – eftersom Patrik gjorde förhållandevis få framträdanden på hem-

maplan under karriären. DN Galan är dock undantaget där det blev 14 starter av 16 möjliga 1981–96. Totalt under karriären tävlade Patrik på 99 orter i 27 länder utanför Sverige.

Det fantastiska året 1987 rankades han också som världens femte bästa friidrottare alla kategorier av den amerikanska facktidningen Track & Field News. Tio-bästa-listan det året hade följande utseende:

- 1) Ben Johnson, Canada, sprint; 2) Said Aouita, Marocko, medel/långdistans; 3) Carl Lewis, USA, sprint/längd; 4) Sergej Bubka, Sovjet, stav; 5) Patrik Sjöberg, Sverige, höjd; 6) Francesco Panetta, Italien, 3.000 m hinder/långdistans; 7) Werner Günthör, Schweiz, kula; 8) Khristo Markov, Bulgarien, tresteg; 9) Edwin Moses, USA, 400 m häck; 10) Sergej Litvinov, Sovjet, slägga.

Tränaren Viljo Nousiainen

Att det krävs en otrolig talang för att nå den yppersta världseliten är en självklarhet men för att nå dit krävs också stenhård träning för att utveckla talangen. Det krävs dessutom rätt träning från början och bakom denna "rätta" träning stod Viljo Nousiainen, som även var Patriks styvpappa. Denne finländare, som själv hoppat en bit över två meter i höjd, blev Patriks tränare från första början och är en starkt bidragande orsak till Patriks fantastiska framgångar. Det är ingen överdrift att påstå att utan Viljo hade Patrik aldrig

Patrik Sjöberg

blivit den världsstjärna han blev.

Viljo fanns alltid bakom räcket i kurvan på de arenor världen över där Patrik tävlade. Där noterade han varje rörelse som denne gjorde, analyserade och korrigerade.

Varför blev Patrik så bra?

Det finns förstås en rad saker som gjorde att Patrik Sjöberg blev den fenomenale höjdhoppare han blev. De tre kanske viktigaste sakerna är: 1) Tränaren; 2) Patriks psykiska egenskaper; 3) Patriks fysiska kvalitéer.

• *Tränaren.* Med Viljo som tränare blev koordinations- och teknikövningar en självklar ingrediens i den dagliga träningen redan från början. Detta, tillsammans med otaliga hoppövningar, skapade en grund som är ett måste för att nå toppen.

Denna tidiga koordinativa och tekniska skolning betydde oerhört mycket för Patriks utveckling som höjdhoppare. Det lade grunden till att han så småningom kunde kontrollera den långa spänstiga kroppen på ett perfekt sett.

• *De psykiska egenskaperna.* Patrik hade en målmedvetenhet och träningsflit i sitt idrottande som nog få känner till. För honom gick friidrotten alltid i första hand och han missade aldrig ett träningspass. Patrik visste tydligt att han ville bli världens bästa höjdhoppare och satsade allt på det. Träningen gick i första hand och andra saker fick klaras av efteråt. Ett annat exempel på hans psykiska egenskaper är att han under sin långa karriär startade i 23 internationella mästerskap och gick till final alla 23 gångerna!

• *De fysiska kvalitéerna.* Den långa, smala kroppen och den förhållandevis låga vikten passade perfekt för höjdhopp. Det finns de med lika stor eller större fysisk talang men det handlar om att utveckla den talangen och för att nå världstoppen är det bara stenhård träning som gäller. Det handlar också om att tåla den hårda träningen och inte bli skadad. Patrik fick mer än väl sin dos av den varan men har trots det hållit sig på en hög resultatnivå genom hela karriären.

Patrik Sjöberg

Född: 5 januari 1965 i Göteborg
Längd/vikt: 200 cm/82 kg
Föreningar: Örgryte IS, Gbg (-1994),
Ullevi FK, Gbg (1994-)
Gren: Höjd
Tränare: Viljo Nousiainen

Personliga rekord

Höjd	2,42	Stockholm	29/6 1987
Längd	7,72	Tokyo, Japan	23/9 1987
Tresteg	15,87	Orebro	24/7 1983

Resultatutveckling och ranking

År	Ålder	Höjd	VR	SR	ÅF	SKS
1975	10	1,30	-	-	-	-
1976	11	1,40	-	-	-	-
1977	12	1,59	-	-	-	-
1978	13	1,80	-	-	-	-
1979	14	1,91	-	-	-	-
1980	15	2,07	-	9	-	-
1981	16	2,21	-	1	7	-
1982	17	2,26	-	1	6	-
1983	18	2,33	-	1	6	-
1984	19	2,33	4	1	1	3
1985	20	2,38	1	1	1	2
1986	21	2,34	6	1	2	10
1987	22	2,42	1	1	1	1
1988	23	2,37/2,39i	2	1	1	8
1989	24	2,40	2	1	1	8
1990	25	2,34	10	1	5	-
1991	26	2,34	7	1	3	-
1992	27	2,34/2,38i	2	1	1	5
1993	28	2,32/2,39i	6	1	1	-
1994	29	Skadad	-	-	-	-
1995	30	2,32	8	1	2	-
1996	31	2,35	6	1	3	-
1997	32	2,24	-	4	-	-
1998	33	2,10	-	-	-	-

VR=Tidningen Track & Field New's världsranking,
SR=Tidningen Friidrotts svenska höjdranking,

ÅF=Tidningen Friidrotts omröstning "Årets Friidrottare i Sverige" (oavsett gren),

SKS=Sportjournalisternas Klubb Stockholms omröstning gällande årets bästa svenska idrottare.

Mästerskapsmeriter

- OS: Silver 1984, silver 1992, brons 1988.
- VM: Guld 1987, 6:a 1995, 7:a 1991, 11:a 1983.
- EM: 6:a 1986, 10:a 1982.
- Inomhus-VM: Guld 1985 (inoff.), silver 1993, brons 1989, 13:e 1991. Final 1987.
- Inomhus-EM: Guld 1985, 1987, 1988 och 1992.
- Junior-EM: Brons 1983, 8:a 1981.
- SM: 8 titlar 1981-1989 (ej 1988) plus 3 inomhus (1982 [inoff.], 1988, 1993)

• **Rekord:** Världsrekord 2,42 (1987), 2 europarekord: 2,38 (1985) och 2,42. 2 världsrekord inomhus: 2,38 (1985) och 2,41 (1987) (tillika europarekord). 12 svenska rekordnoteringar från 2,24 (1982) till 2,42 (1987) samt 10 svenska inomhusrekord från 2,25 (1983) till 2,41 (1987). Till detta kommer 12 svenska juniorrekord.

• Svenska Dagbladets Guldmedalj 1985.

/Sammanställt av A. Lennart Julin och Jonas Hedman/

Skador, skador och åter skador. Sjöbergs kropp fick ta mycket stryk genom åren./Pressens Bild

Playboyen Patrik Sjöberg

Patrik vann SM första gången 1981 – som 16-åring – och var sedan med varje år fram till 1989 (med undantag för 1988). Det frostiga förhållandet till svenska journalister, och det faktum att han var så överlägsen, gjorde att det inte kom att bli någon mer SM-start utomhus. Bilden av Patrik som en festglad playboy har funnits där under en stor del av karriären och han har väl själv förstärkt bilden med häftiga sportbilar och en del sena kvällar på uteställen. Prisutdelningen i Söul-OS 1988, då Patrik tog emot bronsmedaljen iklädd jeans och boots, förstärkte myten.

I det stora hela är det dock ingen rättvis bild av Patrik Sjöberg om man ser till karriären som helhet. Träning och tävling har varit det centrala delarna i hans liv och det som styrts hans tillvaro under största delen av karriären.

22 landskamper – 21 segrar

Patrik har ett smått fantastiskt landskampsfacit och förlorade faktiskt bara två landskamper – den första och den sista. Landslagsdebut i blå-gult gjorde han som 15-åring i ungdomsfinnkam-

pen 1980. Han hade då ett personligt rekord på 2,07 och gick i ungdomligt övermod in i tävlingen på 2,01 vilken slutade med tre rivningar. Redan året efter vann han dock seniorkampen och efter det radade han upp 21 raka segrar i seniorlandskamper. Sin sista landskamp gjorde han 1995 – i Europacupen – och förlorade då knappt (fler rivningar på lägre höjd) mot britten Steve Smith.

Slutet på karriären

Inför 1996 var målet att ta en fjärde olympisk medalj och möjligheterna till det var ganska goda fram till några dagar före kvalet. Under träning i Atlanta råkade Patrik ut för en lättare sträckning i låret och kom aldrig till start.

GP-segern i Milano i början av september samma år kom att bli Patriks sista stora seger. Sommaren 1997 sträckte han lärmuskeln i ett 100 m-lopp i en TV-sänd Superstar-tävling och av VM i Aten blev intet. Skadeproblem i framförallt ryggen gjorde att det bara blev en enda tävling under 1998 och i slutet på mars 1999 kom det väntade beskedet att karriären var över.

1999 kom att bli ett definitivt slut på Patriks karriär på mer än ett sätt då tränaren Viljo Nousiainen oväntat

Snabba bilar och sena kvällar gav Patrik Sjöberg en Playboy-stämpel./Pressens Bild

Segern med stort S. Patrik Sjöberg klarar 2,38 vid VM i Rom 1987 och blir världsmästare./Pressens Bild

och tragiskt avled i sitt hem i Göteborg den 12 juni – bara 55 år gammal.

I samband med Världsongdomsspelen på Ullevi den 19 juni samlades både unga och gamla av Viljos aktiva, däribland Patrik Sjöberg, på innerplan för att hedra minnet av en stor människa och ledare. Höjdhopparen Yannick Tregaro höll ett minnestal som avslutades med en tyst minut och låten "The show must go on" (Queen).

... gjort fem hopp i tävlingen och rivit de två senaste hårfint. På låktaren, några bänkrader ovanför 100 m-starten, sitter en tonåring tillsammans med sin pappa och tänker: "Han kommer aldrig klara det, aldrig i livet". Publikens taktfasta applåder har nu övergått i ett crescendo som ökar i styrka i takt med att farten i ansatslöpningen höjs. Så följer ett kraftfullt avstamp följt av en mäktig luftfärd och någon sekund senare ett explosionsartat publikjubel som för alltid kommer att sitta kvar i minnet. Ögonblicket efter blinkar texten "Nytt världsrekord – 2.42" på den stora ljustavlan.

